

Biznesa augstskola Turība

PUBLISKĀ IEPIRKUMA PĀRTRAUKŠANAS TIESISKĀS SEKAS

Una Skrastiņa, Dr.iur.,
Biznesa augstskola Turība,
Ekonomikas un kultūras augstskola, Latvija
Juris Radzevičs, Mg.iur.
Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

Rīga, 21.04.2020.

Pētījuma priekšmets ir publiska iepirkuma izbeigšanas un pārtraukšanas tiesisko aspektu izvērtēšana, izmantojot salīdzināšanas un vēsturisko metodi, analizējot judikatūru un vērtējot ārvalstu pētījumus.

Pētījuma aktualitāti nosaka apstākļi, ka padziļināti pētījumi par publiska iepirkuma izbeigšanas un pārtraukšanas jēdzienu salīdzināšanu un nošķiršanu nav publiski pieejami.

Pētījumā izvirzīti sekojoši uzdevumi:

- izvērtēt iepirkuma izbeigšanas un pārtraukšanas tiesisko pamatojumu;
- iepirkuma izbeigšanas un pārtraukšanas tiesisko mērķu un seku noteikšana;
- aktuālo tiesisko problēmu identificēšana un priekšlikumu sagatavošana.

Publisko iepirkuma likums (turpmāk – PIL) stājās spēkā 01.03.2017.

Iepirkuma izbeigšanas pamatojums

Ja iesniegti iepirkuma nolikumā noteiktajām prasībām neatbilstoši piedāvājumi vai vispār nav iesniegti piedāvājumi, iepirkuma komisija pieņem lēmumu izbeigt iepirkumu bez rezultāta (PIL 9.panta 13.daļa).

Izbeigt – pilnīgi pārtraukt, neturpināt (kādu darbību stāvokli) Pārtraukt nozīmē vairs neturpināt (ko) jeb neļaut turpināt, būt par cēloni, ka (kas) neturpinās, pārstāj norisēt, pastāvēt; arī iejaucoties traucēt (Latviešu valodas vārdnīca 2006; 404, 796).

Vārda *izbeigšana* semantiskā jēga norāda uz kāda procesa neturpināšanas vispārāko pakāpi, proti, norāda uz pilnīgu neturpināšanu, kas norāda uz neiespējamību to atjaunot. Iepretim *pārtraukšana* neizslēdz turpināšanu pēc pārtraukuma.

Iepirkuma pārtraukšanas tiesiskais regulējums

1. Publiskā iepirkuma principi (PIL 2.pants) jeb publiskā interese:

- iepirkumu atklātums;
- piegādātāju brīva konkurence, kā arī vienlīdzīga un taisnīga attieksme;
- pasūtītāja līdzekļu efektīva izmantošana, maksimāli samazinot tā risku.

2. Pasūtītāja rīcības brīvība – tiesības jebkurā iepirkuma stadijā pārtraukt iepirkumu un neslēgt iepirkuma līgumu, ja tam ir objektīvs pamatojums (PIL 9. panta 15. daļa):

- budžeta nepietiekamība;
- zudusi interese par iepirkuma priekšmetu;
- nepieciešamība labot kļūdu iepirkuma dokumentācijā vai procedūrā;
- in – house darījums ir izdevīgāks;
- cits svarīgs un iepriekš neparedzēts apstāklis.

3. Pretendenta tiesiskā interese turpināt iepirkumu, jo tā sagatavošanai ir piesaistīti un ieguldīti resursi ne tikai gatavojot nepieciešamo dokumentāciju, bet arī resursi tiek rezervēti, lai izpildītu konkrēto pasūtījumu.

Jēdzienu vēsturiskā izcelsme

1. Iepirkuma izbeigšana tika paredzēta likumā “Par valsts un pašvaldības pasūtījumu” (spēkā līdz 01.01.2002.), vienlaicīgi piešķirot tiesības noraidīt visus iesniegtos piedāvājumus bez nepieciešamības pamatot.
2. Pārtraukšanas jēdziens *expressis verbis* tika iekļauts 10.07.2003., saistot to ar objektīva pamatojuma esamību, likumā “Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām”.
3. No 01.05.2006. Publisko iepirkuma likumā bija paredzēta vispārīga pasūtītāja tiesība jebkurā brīdī pārtraukt iepirkuma, ja tam ir objektīvs pamatojums, iekļaujot 15.06.2010. ierobežojumu atsākt iepirkumu.
4. No 01.08.2012. iepirkums jāpārtrauc, ja tikai viens pretendents atbilst visām atklāta konkursa pretendentu atlases prasībām un pasūtītājs nevar pamatot, ka izvirzītās prasības ir objektīvas un samērīgas; cits objektīvs pamatojums.

Iepirkuma pārtraukšanas pamatojuma objektivitāte

1. Apstākļiem jābūt patiesiem un norādītiem lēmumā.
2. Rīcībai pirms un pēc šā lēmuma pieņemšanas, jāatbilst PIL mērķiem jo konkrētais iepirkums var tikt vērtēts kā vairāku notikumu sastāvdaļa.
3. Lai novērstu favorītismu, lēmums pamatojams kontekstā ar procedūras stadiju, kad tas pieņemts, piemēram, tad, ja piedāvājumi ir atvērti.
4. Nolūkā novērst patvaļas risku nepieciešams pamatot lēmuma pieņemšanas laiku, jo pārtraukšana pieļaujama svarīga un iepriekš neparedzamu iemeslu dēļ.
- 5) Vienlīdzīgas attieksmes princips ir saistīts ar pienākumu nodrošināt pārskatāmību, lai varētu pārbaudīt tā ievērošanu.
- 6) Tikai viena pretendenta esamība viena pati par sevi nav pamats pārtraukt iepirkumu, ja atlases prasības ir samērīgas.

Secinājumi

1. Iepirkuma pārtraukšana iespējama jebkurā iepirkuma stadijā, tajā skaitā, arī gadījumā, ja visi pretendentu piedāvājumi ir atbilstoši iepirkuma nolikumam.
2. Izbeidzot iepirkuma procedūru, tiesiskās sekas izriet no fakta konstatācijas par rezultāta neesamību, jo būtiskākais ir apstākļi, vai pēc piedāvājumu izvērtēšanas ir palicis kāds spēkā esošs un iepirkuma nolikuma prasībām atbilstošs pretendents, ar kuru ir iespējams slēgt līgumu.
3. Iepirkuma procedūras izbeigšanas un pārtraukšanas tiesiskās sekas pēc savas būtības neatšķiras, jo to mērķis ir iepirkuma procedūras pilnīga neturpināšana.
4. ES Direktīva minēto jomu neregulē, vien norādot uz dalībvalstu iestāžu pienākumu nediskriminējoša attieksme un informēšanas jomā.

Priekšlikumi

1. Ņemot vērā vārda “*pārtraukšana*” semantisko nozīmi un tiesisko seku atšķirības neesamību turpmāk lietot vienu jēdzienu “*iepirkuma procedūras izbeigšana*”, kas saprotamāk arī būtu angļu valodā, proti, “*termination*”.
2. Lai samazinātu pārtraukto un izbeigto iepirkumu skaitu, būtu nepieciešams laikus identificēt un novērst riskus, kas varētu novest pie iepirkuma pārtraukšanas, to varētu panākt ar iepirkumu veicēju kompetences paaugstināšanu un iepirkumu centralizēšanu.

Paldies par uzmanību!

Jautājumi?

Una Skrastiņa, Dr.iur.,
Biznesa augstskola Turība,
Ekonomikas un kultūras augstskola, Latvija

una.skrastina@gmail.com

Juris Radzevičs, Mg.iur.
Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

juris.radzevics@inbox.lv